

హనుమత్ సీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నపరివారసమేత శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణాంతర్గత యుద్ధకొండస్య త్రింశద్దిన పాఠయణచీక్ష

పదునొల్లవ రోజు పాఠయణ - 24.06.2021

స	కృ	దే	వ	ప్ర	ప	న్నా	య	త	వా	స్మీ	తి	చ	యా	చ	తే
7	1	8	4	2	1	0	1	6	4	5	6	6	1	6	6

అ	భ	యం	స	ర్వ	భూ	తే	భ్యో	ద	దా	మ్యే	త	ద్వ	తం	మ	మ
0	4	1	7	4	4	6	1	8	8	1	6	2	6	5	5

పాఠయణం చేయవలసిన సర్గలు : 06

సర్గల ఏడుస సంఖ్య

53 - 58 సర్గలు

పాఠయణ శ్లోకాల సంఖ్య

32 + 38 + 31 + 39 + 46 + 60 = 246 శ్లోకాలు

అథ సంకల్పః

అఖిలాండకోటిబ్రహ్మాండనాయకస్య, పద్మావతీజానేః, శ్రీవేంకటేశ్వర పరబ్రహ్మణః, రూపాంతరభూతస్య, శ్రీరామచంద్రప్రభోః, అనుగ్రహేణ, అస్మిన్, సర్వజగదుపద్రవకాలే, ప్రపంచశాంత్యర్థమ్, అపి చ, అతి శీఘ్రమేవ, విషూచికా క్రిమేః, వినాశనార్థం, కరోనా వ్యాధి జనితానాం, నానావిధానాం, సామాజిక, ఆర్థిక, రాజకీయాది, సర్వోపద్రవాణాం, నివారణాయ, తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానేన, నిరుహ్యమాణానాం, జపహెలామపారాయణ, ప్రవచనాదిరూపాణాం, నానావిధానాం, వేదోక్తకార్యక్రమాణామ్, అపి చ, సామాజిక, వైద్యకీయ, ఆర్థికసహాయాది రూపాణాం, బహుప్రకారాణాం, సేవా కార్యక్రమాణాం చ, ఇతోధిక, వీర్యవత్తాసిద్ధ్యర్థం, పూర్వోక్త, తత్తత్సేవారూపకర్తృణాం, తన్నిర్వాహకాణాం, తత్పురిపోషకాణాం చ, సర్వేషాం, శ్రీవేంకటేశ్వరానుగ్రహేణ, ఇతోధిక, శుభసంపత్సమృద్ధ్యర్థమ్, అపి చ, తత్తత్సేవాకార్యక్రమ ద్వారా, సర్వప్రపంచస్య, విశిష్య, భారతదేశస్య, ఉత్తరోత్తర, శుభసంపత్సమృద్ధ్యర్థం, భారతదేశస్య, శత్రుదురాక్రమణ, ఆర్థికమాంద్య, ప్రజాకల్లోలాది, సర్వపీడానివృత్త్యర్థం, విశేషతః, ఏతాదృశ, జగత్కళ్యాణకర, కార్యక్రమనిర్వహణశీలస్య, శ్రీమత్తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానస్య, ఇతోధిక, సర్వతోముఖాభివృద్ధి సిద్ధ్యర్థం, హనుమత్ సీతాలక్ష్మణ, భరతశత్రుఘ్న, పరివారసమేత, శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణః, ప్రీత్యర్థం చ, అక్షరలక్షాత్మక, సీతాలక్ష్మణహనుమత్సమేత, శ్రీరామమూలమంత్రానుష్ఠాన, తర్పణ, హెలామపూర్వకం

సకృదేవ ప్రపన్నాయ, తవాస్మీతి చ యాచతే ।

అభయం సర్వభూతేభ్యః, దదామ్యేతద్వ్రతం మమ ॥

ఇత్యేతన్మంత్రాంతర్గత, కటపయాది, సంఖ్యాశాస్త్రానుసారం, శ్రీమద్వాల్మీకి రామాయణాంతర్గత, యుద్ధకాండపారాయణం, తథా, శ్రీయోగవాశిష్ఠే, ఉత్పత్తిప్రకరణే, ఏకోనసప్తతితమసర్గ-పారాయణం చ, ఆచార్యముఖేన, అన్యోన్యసాహాయ్యేన, లోకకళ్యాణార్థం, కరిష్యామహే.

శ్రీ రెఘుప్రార్థన

రామాయ రామభద్రాయ రామచంద్రాయ వేధసే ।

రఘునాథాయ నాథాయ సీతాయాః పతయే నమః ॥ 1 ॥

శ్రీ ఆంజనేయ ప్రార్థన

గోష్పదీకృతవారాశిం మశకీకృతరాక్షసం ।

రామాయణమహామాలారత్నం వందేఽనిలాత్మజమ్ ॥ 2 ॥

శ్రీ వాల్మీకి ప్రార్థన

కూజంతం రామ రామేతి మధురం మధురాక్షరమ్ ।

ఆరుహ్య కవితాశాఖాం వందే వాల్మీకి కోకిలమ్ ॥ 3 ॥

శ్రీరెఘుచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే త్రిపంచాశస్సర్గః

రామభద్ర మహేస్వాస రఘువీరస్యపోత్తమ ।

భో దశాస్యాన్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

ధూమ్రాక్షం నిహతం శ్రుత్వా రావణో రాక్షసేశ్వరః ।

క్రోధేన మహతాఽఽ విష్టః నిశ్వసన్నురగో యథా ॥ 53.1 ॥ (2 సార్లు)

దీర్ఘముష్ణం వినిశ్చ్యస్య క్రోధేన కలుషీకృతః ।

అబ్రవీద్రాక్షసం శూరం వజ్రదంష్ట్రం మహాబలమ్ ॥ 53.2 ॥

గచ్ఛ త్వం వీర నిర్యాహి రాక్షసైః పరివారితః ।

జహి దాశరథిం రామం సుగ్రీవం వానరైస్సహ ॥ 53.3 ॥

తథేత్యుక్త్వా ద్రుతతరం మాయావీ రాక్షసేశ్వరః ।

నిర్జగామ బలైస్సార్ధం బహుభిః పరివారితః ॥ 53.4 ॥

నాగైరశ్చైః ఖరైరుష్ట్రైః సంయుక్తస్ససమాహితః ।

పతాకాధ్వజచిత్తైశ్చ రథైశ్చ సమలంకృతః ॥ 53.5 ॥

తతో విచిత్రకేయూరమకుటైశ్చ విభూషితః ।

తనుత్రాణి చ సంరుధ్య సధనుర్నిర్యయౌ ద్రుతమ్ ॥ 53.6 ॥

పతాకాలంకృతం దీప్తం తప్తకాంచనభూషణమ్ ।

రథం ప్రదక్షిణం కృత్వా సమారోహచ్ఛముపతిః ॥ 53.7 ॥

యష్టిభిస్తోమరైశ్చిత్తైః శూలైశ్చ ముసలైరపి ।

భిందిపాలైశ్చ పాశైశ్చ శక్తిభిః పట్టిశైరపి ॥ 53.8 ॥

ఖడ్గైశ్చక్రైర్గదాభిశ్చ నిశితైశ్చ పరశ్వధైః ।

పదాతయశ్చ నిర్యాంతి వివిధాశ్చస్త్రపాణయః ।

విచిత్రవాససస్పర్శ్యే దీప్తా రాక్షసపుంగవాః ॥ 53.9 ॥

గజా మదోత్కటాశ్శూరాః చలంత ఇవ పర్వతాః ।

తే యుద్ధకుశలై రూథాః తోమరాంకుశపాణిభిః ॥ 53.10 ॥

అన్యే లక్షణసంయుక్తాః శూరా రూథా మహాబలాః ॥ 53.11 ॥

తద్రాక్షసబలం ఘోరం విప్రస్థితమశోభత ।

ప్రావృట్కాలే యథా మేఘాః నర్లమానాస్సవిద్యుతః ॥ 53.12 ॥

నిస్సృతా దక్షిణద్వారాత్ అంగదో యత్ర యూథపః ।

తేషాం నిష్క్రమమాణానామ్ అశుభం సమజాయత ॥ 53.13 ॥

ఆకాశాద్విఘనాత్తీవ్రాః ఉల్కాశ్చాభ్యపతంస్తదా ।

వమంత్యః పావకజ్వాలాః శివా ఘోరం వనాశిరే ॥ 53.14 ॥

వ్యాహరంతి మృగా ఘోరాః రక్షసాం నిధనం తదా ।
 సమాపతంతో యోధాస్తు ప్రాస్థలన్ భయమోహితాః ॥ 53.15 ॥
 ఏతానాత్పాతికాన్ దృష్ట్వా వజ్రదంష్ట్రో మహాబలః ।
 ధైర్యమాలంబ్య తేజస్వీ నిర్జగామ రణోత్సుకః ॥ 53.16 ॥
 తాంస్తు నిఘ్రుమతో దృష్ట్వా వానరా జితకాశినః ।
 ప్రణేదుస్సుమహానాదాన్ పూరయంశ్చ దిశో దశ ॥ 53.17 ॥
 తతః ప్రవృత్తం తుములం హరీణాం రాక్షసైస్సహ ।
 ఘోరాణాం భీమరూపాణామ్ అన్యోన్యవధకాంక్షిణామ్ ॥ 53.18 ॥
 నిష్పతంతో మహేలాత్పాహాః భిన్నదేహశిరోధరాః ।
 రుధిరోక్షితసర్వాంగాః న్యపతన్ జగతీతలే ॥ 53.19 ॥
 కేచిదన్యోన్యమాసాద్య శూరాః పరిఘపాణయః ।
 చిక్షిపుర్వివిధం శస్త్రం సమరేష్వనివర్తినః ॥ 53.20 ॥
 ద్రుమాణాం చ శిలానాం చ శస్త్రాణాం చాపి నిస్వనః ।
 శ్రూయతే సుమహాంస్తత్ర ఘోరో హృదయభేదనః ॥ 53.21 ॥
 రథనేమిస్వనస్తత్ర ధనుషశ్చాపి నిస్వనః ।
 శంఖభేరీమృదంగానాం బభూవ తుములస్వనః ॥ 53.22 ॥
 కేచిదస్త్రాణి సంసృజ్య బాహుయుద్ధమకుర్వత ॥ 53.23 ॥
 తలైశ్చ చరణైశ్చాపి ముష్టిభిశ్చ ద్రుమైరపి ।
 జానుభిశ్చ హతాః కేచిత్ భిన్నదేహాశ్చ రాక్షసాః ।
 శిలాభిశ్చుర్ణితాః కేచిత్ వానరైర్యుద్ధదుర్మదైః ॥ 53.24 ॥
 వజ్రదంష్ట్రో భృశం బాణైః రణే విత్రాసయన్ హరీన్ ।
 చచార లోకసంహారే పాశహస్త ఇవాంతకః ॥ 53.25 ॥
 బలవంతోఽస్త్రవిదుషః నానాప్రహరణా రణే ।
 జఘ్నుర్వానరసైన్యాని రాక్షసాః క్రోధమూర్చితాః ॥ 53.26 ॥
 నిఘ్నతో రాక్షసాన్ దృష్ట్వా సర్వాన్ వాలిసుతో రణే ।
 క్రోధేన ద్విగుణావిష్టః సంవర్తక ఇవానలః ॥ 53.27 ॥
 తాన్ రాక్షసగణాన్ సర్వాన్ వృక్షముద్యమ్య వీర్యవాన్ ।
 అంగదః క్రోధతామ్రాక్షః సింహః క్షుద్రమ్పగానివ ।
 చకార కదనం ఘోరం శక్రతుల్యపరాక్రమః ॥ 53.28 ॥
 అంగదాభిహతాస్తత్ర రాక్షసా భీమవిక్రమాః ।
 విభిన్నశిరసః పేతుః వికృత్తా ఇవ పాదపాః ॥ 53.29 ॥

రథైరశ్వైర్వజైశ్చిత్రైః శరీరైర్వరిరక్షసామ్ ।

రుధిరేణ చ సంఘన్నా భూమిర్భయకరీ తదా ॥ 53.30 ॥

హారకేయూరవస్త్రైశ్చ శస్త్రైశ్చ సమలంకృతా ।

భూమిర్భాతి రణే తత్ర శారదీవ యథా నిశా ॥ 53.31 ॥

అంగదస్య చ వేగేన తద్రాక్షసబలం మహత్ ।

ప్రాకంపత తదా తత్ర పవనేనాంబుదో యథా ॥ 53.32 ॥ (2 సార్లు)

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరన్యపోత్తమ ।

భో దశస్యాన్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే త్రిపంచాశస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే చతుఃపంచాశస్సర్గః

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరన్యపోత్తమ ।

భో దశస్యాన్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

బలస్య చ నిఘాతేన అంగదస్య జయేన చ ।

రాక్షసః క్రోధమావిష్టః వజ్రదంష్ట్రో మహాబలః ॥ 54.1 ॥ (2 సార్లు)

స విస్ఫార్య ధనుర్ఘోరం శక్రాశనిసమస్వనమ్ ।

వానరాణామనీకాని ప్రాకిరచ్ఛరవృష్టిభిః ॥ 54.2 ॥

రాక్షసాశ్చాపి ముఖ్యాస్తే రథేషు సమవస్థితాః ।

నానాప్రహరణాశ్శూరాః ప్రాయుధ్యంత తదా రణే ॥ 54.3 ॥

వానరాణాం తు శూరాః యే సర్వే తే ప్లవగర్షభాః ।

ఆయుధ్యంత శిలాహస్తాః సమవేతాస్సమంతతః ॥ 54.4 ॥

తత్రాయుధసహప్రాణి తస్మిన్నాయోధనే భృశమ్ ।

రాక్షసాః కపిముఖ్యేషు పాతయాంచక్రిరే తదా ॥ 54.5 ॥

వానరాశ్చాపి రక్షస్సు గిరీన్ వృక్షాన్ మహాశిలాః ।

ప్రవీరాః పాతయామాసుః మత్తవారణసన్నిభాః ॥ 54.6 ॥

శూరాణాం యుధ్యమానానాం సమరేష్వనివర్తినామ్ ।

తద్రాక్షసగణానాం చ సుయుద్ధం సమవర్తత ॥ 54.7 ॥

ప్రభిన్నశిరసః కేచిత్ భిన్నైః పాదైశ్చ బాహుభిః ।

శస్త్రైర్వితదేహోస్తు రుధిరేణ సముక్షితాః ॥ 54.8 ॥

హరయో రాక్షసాశ్చైవ శేరతే గాం సమాశ్రితాః ।

కంకగృధ్రబలైరాధ్యాః గోమాయుగణసంకులాః ॥ 54.9 ॥

కబంధాని సముత్సేతుః భీరూణాం భీషణాని వై || 54.10 ||

భుజపాణిశిరశ్చిన్నాః చిన్నకాయాశ్చ భూతలే ।
వానరా రాక్షసాశ్చాపి నిపేతుస్తత్ర వై రణే || 54.11 ||

తతో వానరసైన్యేన హన్యమానం నిశాచరమ్ ।
ప్రాభజ్యత బలం సర్వం వజ్రదంష్ట్రస్య పశ్యతః || 54.12 ||

రాక్షసాన్ భయవిత్రస్తాన్ హన్యమానాన్ ప్లవంగమైః ।
దృష్ట్వా స రోషతామ్రాక్షః వజ్రదంష్ట్రః ప్రతాపవాన్ || 54.13 ||

ప్రవివేశ ధనుష్పాణిః త్రాసయన్ హరివాహినీమ్ ।
శరైర్విదారయామాస కంకపత్తైరజిహ్మగైః || 54.14 ||

బిభేద వానరాంస్తత్ర సస్తాష్టా నవ పంచ చ ।
వివ్యాధ పరమక్రుద్ధః వజ్రదంష్ట్రః ప్రతాపవాన్ || 54.15 ||

త్రస్తాస్సర్వే హరిగణాః శరైస్సంకృత్తకంధరాః ।
అంగదం సంప్రధావంతి ప్రజాపతిమివ ప్రజాః || 54.16 ||

తతో హరిగణాన్ భగ్నాన్ దృష్ట్వా వాలిసుతస్తదా ।
క్రోధేన వజ్రదంష్ట్రం తమ్ ఉదీక్షంతముదైక్షత || 54.17 ||

వజ్రదంష్ట్రోఽంగదశ్చోభా సంగతౌ హరిరాక్షసౌ ।
చేరతుః పరమక్రుద్ధౌ హరిమత్తగజావివ || 54.18 ||

తతశ్శరసహస్రేణ వాలిపుత్రం మహాబలః ।
జఘాన మర్మదేశేషు మాతంగమివ తోమరైః || 54.19 ||

రుధిరోక్షితసర్వాంగః వాలిసూనుర్మహాబలః ।
చిక్షేప వజ్రదంష్ట్రాయ వృక్షం భీమపరాక్రమః || 54.20 ||

దృష్ట్వాఽపతంతం తం వృక్షమ్ అసంభ్రాంతశ్చ రాక్షసః ।
చిచ్ఛేద బహుధా సోఽపి నికృత్తః పతితో భువి || 54.21 ||

తం దృష్ట్వా వజ్రదంష్ట్రస్య విక్రమం ప్లవగర్షభః ।
ప్రగృహ్య విపులం శైలం చిక్షేప చ ననాద చ || 54.22 ||

సమాపతంతం తం దృష్ట్వా రథాదాఘ్నత్య వీర్యవాన్ ।
గదాపాణిరసంభ్రాంతః పృథివ్యాం సమతిష్ఠత || 54.23 ||

సాఽంగదేన గదాఽక్షిప్తా గత్వా తు రణమూర్ధని || 54.24 ||
సచక్రకూబరం సాశ్వం ప్రమమాథ రథం తదా || 54.25 ||

తతోఽన్యం గిరిమాక్షిప్య విపులం ద్రుమభూషితమ్ ।
వజ్రదంష్ట్రస్య శిరసి పాతయామాస సోఽంగదః || 54.26 ||

అభవచ్ఛోణితోద్గారీ వజ్రదంష్ట్రస్స మూర్ఛితః ।

ముహూర్తమభవన్మాధః గదామాలింగ్య నిఃశ్వసన్ ॥ 54.27 ॥

స లబ్ధసంజ్ఞో గదయా వాలిపుత్రమవస్థితమ్ ।

జఘాన పరమక్రుద్ధః వక్షోదేశే నిశాచరః ।

గదాం త్యక్త్యా తతస్తత్ర ముష్టియుద్ధమవర్తత ॥ 54.28 ॥

అన్యోన్యం జఘ్నుతుస్తత్ర తావుభౌ హారిరాక్షసౌ ।

రుధిరోద్గారిణౌ తౌ తు ప్రహరైర్లనితశ్రమౌ ।

బభూవతుస్సువిక్రాంతౌ అంగారకబుధావివ ॥ 54.29 ॥

తతః పరమతేజస్వీ అంగదః కపికుంజరః ।

ఉత్పాట్య వృక్షం స్థితవాన్ బహుపుష్పఫలాంచితమ్ ॥ 54.30 ॥

జగ్రాహ చార్షభం చర్మ ఖడ్గం చ విపులం శుభమ్ ।

కింకిణీజాలసంచన్నం చర్మణా చ పరిష్కృతమ్ ॥ 54.31 ॥

వజ్రదంష్ట్రోఽథ జగ్రాహ సోఽఽగదోఽప్యసి చర్మణీ ।

విచిత్రాంశ్చేరతుర్మార్గాన్ రుషితౌ కపిరాక్షసౌ ।

జఘ్నుతుశ్చ తదాఽన్యోన్యం నిర్దయం జయకాంక్షిణౌ ॥ 54.32 ॥

వ్రణైస్సాస్రైరశోభేతాం పుష్పితావివ కింశుకౌ ।

యుధ్యమానౌ పరిక్రాంతౌ జానుభ్యామవనీం గతౌ ॥ 54.33 ॥

నిమేషాంతరమాత్రేణ అంగదః కపికుంజరః ।

ఉదతిష్ఠత దీప్తాక్షః దండాహత ఇవోరగః ॥ 54.34 ॥

నిర్మలేన సుధాతేన ఖడ్గేనాస్య మహచ్ఛిరః ।

జఘాన వజ్రదంష్ట్రస్య వాలిసూనుర్మహాబలః ॥ 54.35 ॥

రుధిరోక్షితగాత్రస్య బభూవ పతితం ద్విధా ।

సరోషపరివృత్తాక్షం శుభం ఖడ్గహతం శిరః ॥ 54.36 ॥

వజ్రదంష్ట్రం హతం దృష్ట్వా రాక్షసా భయమోహితాః ।

త్రస్తాః ప్రత్యపతన్ లంకాం వధ్యమానాః ప్లవంగమైః ।

విషణ్ణవదనా దీనా హ్రీయా కించిదవాఙ్ముఖాః ॥ 54.37 ॥

నిహత్య తం వజ్రధరప్రభావః, స వాలిసూనుః కపిసైన్యమధ్యే ।

జగామ హర్షం మహితో మహాబలః, సహస్రనేత్రస్త్రిదశైరివావృతః ॥ 54.38 ॥ (2 సార్లు)

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరన్యపోత్తమ ।

భో దశాస్యాన్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే చతుఃపంచాశస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే పంచపంచాశస్సర్గః

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరస్యపోత్తమ ।

భో దశాస్యాన్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

వజ్రదంష్ట్రం హతం శ్రుత్వా వాలిపుత్రేణ రావణః ।

బలాధ్యక్షమువాచేదం కృతాంజలిమవస్థితమ్ ॥ 55.1 ॥ (2 సార్లు)

శీఘ్రం నిర్యాన్తు దుర్ధర్షాః రాక్షసా భీమవిక్రమాః ।

అకంపనం పురస్కృత్య సర్వశస్త్రప్రకోవిదమ్ ॥ 55.2 ॥

ఏష శాస్తా చ గోప్తా చ నేతా చ యుధి సమ్మతః ।

భూతికామశ్చ మే నిత్యం నిత్యం చ సమరప్రియః ॥ 55.3 ॥

ఏష జేష్యతి కాకుత్స్థా సుగ్రీవం చ మహాబలమ్ ।

వానరాంశ్చాపరాన్ ఘోరాన్ హనిష్యతి పరంతపః ॥ 55.4 ॥

పరిగృహ్య స తామాజ్ఞాం రావణస్య మహాబలః ।

బలం సంత్యరయామాస తదా లఘుపరాక్రమః ॥ 55.5 ॥

తతో నానాప్రహరణాః భీమాక్షా భీమదర్శనాః ।

నిషేత్సూ రక్షసాం ముఖ్యాః బలాధ్యక్షప్రచోదితాః ॥ 55.6 ॥

రథమాస్థాయ విపులం తస్తకాంచనకుండలః ।

మేఘాభో మేఘవర్ణశ్చ మేఘస్వనమహాస్వనః ।

రాక్షసైస్సంవృతో భీమైః తదా నిర్యాత్యకంపనః ॥ 55.7 ॥

న హి కంపయితుం శక్యః సురైరపి మహామృధే ।

అకంపనస్తతస్తేషామ్ ఆదిత్య ఇవ తేజసా ॥ 55.8 ॥

తస్య నిర్ధావమానస్య సంరబ్ధస్య యుయుత్సయా ।

అకస్మాద్దైన్యమాగచ్ఛత్ హయానాం రథవాహినామ్ ॥ 55.9 ॥

వ్యస్పృరన్నయనం చాస్య సవ్యం యుద్ధాభినందినః ।

వివర్ణో ముఖవర్ణశ్చ గద్గదశ్చాభవత్స్వనః ॥ 55.10 ॥

అభవత్పుదినే చాపి దుర్దినం రూక్షమారుతమ్ ।

ఊచుః ఖగా మృగాస్పర్శ్యే వాచః క్రూరా భయావహాః ॥ 55.11 ॥

స సింహేలాపచిత్కంధః శార్దూలసమవిక్రమః ।

తానుత్పాతానచింత్యైవ నిర్జగామ రణాజిరమ్ ॥ 55.12 ॥

తదా నిర్గచ్ఛతస్తస్య రక్షసస్సహ రాక్షసైః ।

బభూవ సుమహాన్నాదః క్షోభయన్నివ సాగరమ్ ॥ 55.13 ॥

తేన శబ్దేన విత్రస్తాః వానరాణాం మహాచమూః ।
 ద్రుమశైలప్రహరణాః యోద్ధుం సమవతిష్ఠత ॥ 55.14 ॥
 తేషాం యుద్ధం మహారౌద్రం సంజజ్ఞే హరిరక్షసామ్ ।
 రామరావణయోరథే సమభిత్వక్తజీవినామ్ ॥ 55.15 ॥
 సర్వే హ్యతిబలాశ్చారాః సర్వే పర్వతసన్నిభాః ।
 హరయో రాక్షసాశ్చైవ పరస్పరజిఘాంసవః ॥ 55.16 ॥
 తేషాం వినర్దతాం శబ్దః సంయుగేఽతితరస్వినామ్ ।
 శుశ్రువే సుమహాన్ క్రోధాత్ అన్యోన్యమభిగర్జతామ్ ॥ 55.17 ॥
 రజశ్చారుణవర్ణాభం సుభీమమభవద్భుశమ్ ।
 ఉద్భూతం హరిరక్షోభిః సంరురోధ దిశో దశ ॥ 55.18 ॥
 అన్యోన్యం రజసా తేన కౌశేయోద్ధూతపాండునా ।
 సంవృతాని చ భూతాని దదృశుర్న రణాజిరే ॥ 55.19 ॥
 న ధ్వజా న పతాకా వా వర్మ వా తురగోఽపి వా ।
 ఆయుధం స్యందనం వాఽపి దదృశే తేన రేణునా ॥ 55.20 ॥
 శబ్దశ్చ సుమహాంస్తేషాం నర్దతామభిధావతామ్ ।
 శ్రూయతే తుములే యుద్ధే న రూపాణి చకాశిరే ॥ 55.21 ॥
 హరీనేవ సుసంక్రుద్ధాః హరయో జఘ్నురాహవే ।
 రాక్షసాశ్చాపి రక్షాంసి నిజఘ్ను స్తిమిరే తదా ॥ 55.22 ॥
 పరాంశ్చైవ వినిఘ్నంతః స్వాంశ్చ వానరరాక్షసాః ।
 రుధిరాద్్రాం తదా చక్రుః మహీం పంకాసులేపనామ్ ॥ 55.23 ॥
 తతస్తు రుధిరోఘ్నేణ సిక్తం వ్యపగతం రజః ।
 శరీరశవసంకీర్ణా బభూవ చ వసుంధరా ॥ 55.24 ॥
 ద్రుమశక్తిశిలాప్రాపైః గదాపరిఘతోమరైః ।
 హరయో రాక్షసాశ్చైవ జఘ్నురన్యోన్యమోజసా ॥ 55.25 ॥
 బాహుభిః పరిఘాకారైః యుధ్యంతః పర్వతోపమాః ।
 హరయో భీమకర్మాణః రాక్షసాన్ జఘ్నురాహవే ॥ 55.26 ॥
 రాక్షసాస్త్వపి సంక్రుద్ధాః ప్రాసతోమరపాణయః ।
 కపీన్నిజఘ్నిరే తత్ర శస్త్రైః పరమదారుణైః ॥ 55.27 ॥
 అకంపనస్సుసంక్రుద్ధః రాక్షసానాం చమూపతిః ।
 సంహర్షయతి తాన్ సర్వాన్ రాక్షసాన్ భీమవిక్రమాన్ ॥ 55.28 ॥

హరయస్త్వపి రక్షాంసి మహాద్రుమమహాశ్మభిః ।

విదారయంత్యభిక్రమ్య శస్త్రాణ్యాచ్ఛిద్య వీర్యతః ॥ 55.29 ॥

ఏతస్మిన్నంతరే వీరాః హరయః కుముదో నలః ।

మైందశ్చ ద్వివిదః క్రుద్ధాః చక్రుర్వేగమనుత్తమమ్ ॥ 55.30 ॥

తే తు వృక్షైర్మహావేగాః రాక్షసానాం చమూముఖే ।

కదనం సుమహచ్ఛక్రుః లీలయా హరియూథపాః ।

మమంథూ రాక్షసాన్ సర్వే వానరా గణశో భృశమ్ ॥ 55.31 ॥ (2 సార్లు)

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।

భో దశాస్యాన్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే పంచపంచాశస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే షట్పంచాశస్సర్గః

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।

భో దశాస్యాన్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

తద్దృష్ట్వా సుమహత్కర్మ కృతం వానరసత్తమైః ।

క్రోధమాహారయామాస యుధి తీవ్రమకంపనః ॥ 56.1 ॥ (2 సార్లు)

క్రోధమూర్ఛితరూపస్తు ధూన్వన్ పరమకార్ముకమ్ ।

దృష్ట్వా తు కర్మ శత్రూణాం సారథిం వాక్యమబ్రవీత్ ॥ 56.2 ॥

తత్రైవ తావత్త్వరితం రథం ప్రాపయ సారథే ।

యత్రైతే బహవో ఘ్నంతి సుబహూన్ రాక్షసాన్ రణే ॥ 56.3 ॥

ఏతేఽత్ర బలవంతో హి భీమకాయాశ్చ వానరాః ।

ద్రుమశైలప్రహరణాః తిష్ఠంతి ప్రముఖే మమ ॥ 56.4 ॥

ఏతాన్నిహంతుమిచ్ఛామి సమరశ్లాఘినో హ్యహమ్ ।

ఏతైః ప్రమథితం సర్వం దృశ్యతే రాక్షసం బలమ్ ॥ 56.5 ॥

తతః ప్రజవనాశ్వేన రథేన రథినాం వరః ।

హరీనభ్యహనత్క్రోధాత్ శరజాలైరకంపనః ॥ 56.6 ॥

న స్థాతుం వానరాశ్చేకుః కిం పునర్యోద్ధుమాహవే ।

అకంపనశరైర్భగ్నాః సర్వ ఏవ విదుద్రువుః ॥ 56.7 ॥

తాన్ మృత్యువశమాపన్నాన్ అకంపనవశం గతాన్ ।

సమీక్ష్య హనుమాన్ జ్ఞాతీన్ ఉపతస్థే మహాబలః ॥ 56.8 ॥

తం మహాప్లవగం దృష్ట్వా సర్వే ప్లవగయూథపాః ।

సమేత్య సమరే వీరాః సంహృష్టాః పర్యవారయన్ ॥ 56.9 ॥

అవస్థితం హనూమంతం తే దృష్ట్వా హరియూథపాః ।
బభూవుర్బలవంతో హి బలవంతం సమాశ్రితాః ॥ 56.10 ॥

అకంపనస్తు శైలాభం హనూమంతమవస్థితమ్ ।
మహేంద్ర ఇవ ధారాభిః శరైరభివవర్ష హ ॥ 56.11 ॥

అచింతయిత్వా బాణౌఘాన్ శరీరే పతితాన్ శితాన్ ।
అకంపనవధార్థాయ మనో దధ్రే మహాబలః ॥ 56.12 ॥

స ప్రసహ్య మహాతేజాః హనూమాన్ మారుతాత్మజః ।
అభిదుద్రావ తద్రక్షః కంపయన్నివ మేదినీమ్ ॥ 56.13 ॥

తస్యాభినర్లమానస్య దీప్యమానస్య తేజసా ।
బభూవ రూపం దుర్ధర్షం దీప్తస్యేవ విభావసోః ॥ 56.14 ॥

ఆత్మానమప్రహరణం జ్ఞాత్వా క్రోధసమన్వితః ।
శైలముత్పాటయామాస వేగేన హరిపుంగవః ॥ 56.15 ॥

తం గృహీత్వా మహాశైలం పాణినైకేన మారుతిః ।
స వినద్య మహానాదం భ్రామయామాస వీర్యవాన్ ॥ 56.16 ॥

తతస్తమభిదుద్రావ రాక్షసేంద్రమకంపనమ్ ।
పురా హి నముచిం సంఖ్యే వజ్రేణేవ పురందరః ॥ 56.17 ॥

అకంపనస్తు తద్ద్భుష్ట్వా గిరిశృంగం సముద్యతమ్ ।
దూరాదేవ మహాబాణైః అర్థచంద్రైర్వ్యదారయత్ ॥ 56.18 ॥

తత్పూర్వతాగ్రమాకాశే రక్షో బాణవిదారితమ్ ।
విశీర్ణం పతితం దృష్ట్వా హనూమాన్ క్రోధమూర్ఛితః ॥ 56.19 ॥

సోఽశ్వకర్ణం సమాసాద్య రోషదర్పాన్వితో హరిః ।
తూర్ణముత్పాటయామాస మహాగిరిమివోచ్ఛ్రితమ్ ॥ 56.20 ॥

తం గృహీత్వా మహాస్కంధం సోఽశ్వకర్ణం మహాద్యుతిః ।
ప్రహస్య పరయా ప్రీత్యా భ్రామయామాస సంయుగే ॥ 56.21 ॥

ప్రధావన్నూరువేగేన ప్రభంజంస్తరసా ద్రుమాన్ ।
హనూమాన్ పరమక్రుద్ధః చరణైర్దారయత్ క్షితిమ్ ॥ 56.22 ॥

గజాంశ్చ సగజారోహాన్ సరథాన్ రథినస్తథా ।
జఘాన హనుమాన్ ధీమాన్ రాక్షసాంశ్చ పదాతిగాన్ ॥ 56.23 ॥

తమంతకమివ క్రుద్ధం సమరే ప్రాణహారిణమ్ ।
హనూమంతమభిప్రేక్ష్య రాక్షసా విప్రదుద్రువుః ॥ 56.24 ॥

తమాపతంతం సంక్రుద్ధం రాక్షసానాం భయావహమ్ ।
దదర్శాకంపనో వీరః చుక్రోధ చ ననాద చ ॥ 56.25 ॥

స చతుర్దశభిర్బాణైః శితైర్దేహవిదారణైః ।
నిర్భిభేద హనూమంతం మహావీర్యమకంపనః ॥ 56.26 ॥

స తదా ప్రతివిద్ధస్తు బహ్వీభిశ్చరవృష్టిభిః ।
హనూమాన్ దదృశే వీరః ప్రరూఢ ఇవ సానుమాన్ ॥ 56.27 ॥

విరరాజ మహాకాయః మహావీర్యో మహామనాః ।
పుష్పితాశోకసంకాశః విధూమ ఇవ పావకః ॥ 56.28 ॥

తతోఽన్యం వృక్షముత్పాట్య కృత్వా వేగమనుత్తమమ్ ।
శిరస్యభిజఘానాశు రాక్షసేంద్రమకంపనమ్ ॥ 56.29 ॥

స వృక్షేణ హతస్తేన సక్రోధేన మహాత్మనా ।
రాక్షసో వానరేంద్రేణ పసాత చ మమార చ ॥ 56.30 ॥

తం దృష్ట్వా నిహతం భూమౌ రాక్షసేంద్రమకంపనమ్ ।
వృథితా రాక్షసాస్సర్వే క్షితికంప ఇవ ద్రుమాః ॥ 56.31 ॥

త్యక్తప్రహరణాస్సర్వే రాక్షసాస్తే పరాజితాః ।
లంకామభియయుస్త్రస్తాః వానరైస్తైరభిద్రుతాః ॥ 56.32 ॥

తే ముక్తకేశాస్సంభ్రాంతాః భగ్నమానాః పరాజితాః ।
స్రవచ్ఛ్రమజలైరంగైః శ్వసంతో విప్రదుద్రువుః ॥ 56.33 ॥

అన్యోన్యం ప్రమమంధుస్తే వివిశుర్నగరం భయాత్ ।
పుష్టతస్తే సుసమ్మాధాః ప్రేక్షమాణా ముహుర్ముహుః ॥ 56.34 ॥

తేషు లంకాం ప్రవిష్టేషు రాక్షసేషు మహాబలాః ।
సమేత్య హరయస్సర్వే హనూమంతమపూజయన్ ॥ 56.35 ॥

సోఽపి ప్రహృష్టస్తాన్ సర్వాన్ హరీన్ ప్రత్యభ్యపూజయత్ ।
హనూమాన్ సత్త్వసంపన్నః యథార్థమనుకూలతః ॥ 56.36 ॥

వినేదుశ్చ యథాప్రాణం హరయో జితకాశినః ।
చకర్షుశ్చ పునస్తత్ర సప్రాణానపి రాక్షసాన్ ॥ 56.37 ॥

స వీరశోభామభజన్మహాకపిః, సమేత్య రక్షాంసి నిహత్య మారుతిః ।
మహాసురం భీమమమిత్రనాశనం, యథైవ విష్ణుర్బలినం చమూముఖే ॥ 56.38 ॥

అపూజయన్ దేవగణాస్తదా కపిం, స్వయం చ రామోఽతిబలశ్చ లక్ష్మణః ।
తథైవ సుగ్రీవముఖాః ప్లవంగమాః. విభీషణశ్చైవ మహాబలస్తథా ॥ 56.39 ॥ (2 సార్లు)

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।

భో దశస్యాస్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే షట్పంచాశస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే సప్తపంచాశస్సర్గః

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।

భో దశస్యాస్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

అకంపనవధం శ్రుత్వా క్రుద్ధో వై రాక్షసేశ్వరః ।

కించిద్దీనముఖశ్చాపి సచివాంస్తానుదైక్షత ॥ 57.1 ॥ (2 సార్లు)

స తు ధ్యాత్వా ముహూర్తం తు మంత్రిభిస్సంవిచార్య చ ।

తతస్తు రావణః, పూర్వదివసే రాక్షసాధిపః ।

పురీం పరియయౌ అంకాం సర్వాన్ గుల్మానవేక్షితుమ్ ॥ 57.2 ॥

తాం రాక్షసగణైర్గుప్తాం గుల్మైర్బహుభిరావృతామ్ ।

దదర్శ నగరీం అంకాం పతాకాధ్వజమాలినీమ్ ॥ 57.3 ॥

రుద్ధాం తు నగరీం దృష్ట్వా రావణో రాక్షసేశ్వరః ।

ఉవాచామర్షతః కాలే ప్రహస్తం యుద్ధకోవిదమ్ ॥ 57.4 ॥

పురస్యోపనివిష్టస్య సహసా పీడితస్య వా ।

నాన్యం యుద్ధాత్రప్రశ్యామి మోక్షం యుద్ధవిశారద ॥ 57.5 ॥

అహం వా కుంభకర్ణో వా త్వం వా సేనాపతిర్మమ ।

ఇంద్రజిద్వా నికుంభో వా వహేయుర్భారమీదృశమ్ ॥ 57.6 ॥

స త్వం బలమతశ్శీఘ్రమ్ ఆదాయ పరిగృహ్య చ ।

విజయాయాభినిర్యాహి యత్ర సర్వే వనౌకసః ॥ 57.7 ॥

నిర్యాణాదేవ తే నూనం చపలా హరివాహినీ ।

నర్దతాం రాక్షసేంద్రాణాం శ్రుత్వా నాదం ద్రవిష్యతి ॥ 57.8 ॥

చపలా హ్యవినీతాశ్చ చలచిత్తాశ్చ వానరాః ।

న సహిష్యంతి తే నాదం సింహనాదమివ ద్విపాః ॥ 57.9 ॥

విద్రుతే చ బలే తస్మిన్ రామస్సామిత్రిణా సహ ।

అవశస్తే నిరాలంబః ప్రహస్త వశమేష్యతి ॥ 57.10 ॥

ఆపత్సంశయితా శ్రేయః న తు నిస్సంశయాకృతా ।

ప్రతిలోమానులోమం వా యద్వా నో మన్యసే హితమ్ ॥ 57.11 ॥

రావణేనైవముక్తస్తు ప్రహస్తో వాహినీపతిః ।

రాక్షసేంద్రమువాచేదమ్ అసురేంద్రమివోశనా ॥ 57.12 ॥

రాజన్మంత్రితపూర్వం నః కుశలైస్సహ మంత్రిభిః ।
 వివాదశ్చాపి నో వృత్తః సమవేక్ష్య పరస్పరమ్ ॥ 57.13 ॥
 ప్రదానేన తు సీతాయాః శ్రేయో వ్యవసితం మయా ।
 అప్రదానే పునర్యుద్ధం దృష్టమేతత్తథైవ నః ॥ 57.14 ॥
 సోఽహం దానైశ్చ మానైశ్చ సతతం పూజితస్త్వయా ।
 సాంత్యైశ్చ వివిధైః కాలే కిం న కుర్యాం ప్రియం తవ ॥ 57.15 ॥
 న హి మే జీవితం రక్ష్యం పుత్రదారధనాని వా ।
 త్వం పశ్య మాం జుహలాషంతం త్వదర్థం జీవితం యుధి ॥ 57.16 ॥
 ఏవముక్త్యా తు భర్తారం రావణం వాహినీపతిః ।
 ఉవాచేదం బలాధ్యక్షాన్ ప్రహస్తః పురతస్త్రితాన్ ॥ 57.17 ॥
 సమానయత మే శీఘ్రం రాక్షసానాం మహద్బలమ్ ॥ 57.18 ॥
 మద్బాణశతవేగేన హతానాం చ రణాజరే ।
 అద్య తృప్యంతు మాంసాదాః పక్షిణః కాననాకసామ్ ॥ 57.19 ॥
 ఇత్యుక్తాస్తే ప్రహస్తేన బలాధ్యక్షాః కృతత్వరాః ।
 బలముద్యోజయామాసుస్తస్మిన్ రాక్షసమందిరే ॥ 57.20 ॥
 సా బభూవ ముహూర్తేన తిగ్మనానావిధాయుధైః ।
 లంకా రాక్షసవీరైస్తైః గజైరివ సమాకులా ॥ 57.21 ॥
 హుతాశనం తర్పయతాం బ్రాహ్మణాంశ్చ నమస్యతామ్ ।
 ఆజ్యగంధప్రతివహః సురభిర్మారుతో వవా ॥ 57.22 ॥
 స్రజశ్చ వివిధాకారాః జగృహుస్త్వభిమంత్రితాః ।
 సంగ్రామసజ్జాస్సంహృష్టాః ధారయన్ రాక్షసాస్తదా ॥ 57.23 ॥
 సధనుష్కాః కవచినః వేగాదాఘ్రత్య రాక్షసాః ।
 రావణం ప్రేక్ష్య రాజానం ప్రహస్తం పర్యవారయన్ ॥ 57.24 ॥
 అథామంత్ర్య చ రాజానం భేరీమాహత్య భైరవామ్ ।
 ఆరురోహ రథం దివ్యం ప్రహస్తస్సజ్జకల్పితమ్ ॥ 57.25 ॥
 హయైర్మహాజవైర్యుక్తం సమ్యక్పూతసుసంయతమ్ ।
 మహాజలదనిర్ఘోషం సాక్షాచ్ఛంద్రార్కభాస్వరమ్ ॥ 57.26 ॥
 ఉరగధ్యజదుర్ధర్షం సువరూఢం స్వపస్కరమ్ ।
 సువర్ణజాలసంయుక్తం ప్రహసంతమివ శ్రియా ॥ 57.27 ॥
 తతస్తం రథమాస్థాయ రావణార్చితశాసనః ।
 లంకాయా నిర్యయౌ తూర్ణం బలేన మహతా వృతః ॥ 57.28 ॥

తతో దుందుభినిర్ఘోషః పర్జన్యనినదోపమః ।
 వాదిత్రాణాం చ నినదః పూరయన్నివ సాగరమ్ ।
 శుశ్రువే శంఖశబ్దశ్చ ప్రయాతే వాహినీపతౌ ॥ 57.29 ॥
 నినదంతస్స్వరాన్ ఘోరాన్ రాక్షసా జగ్మురగ్రతః ।
 భీమరూపా మహాకాయాః ప్రహస్తస్య పురస్పరాః ॥ 57.30 ॥
 నరాంతకః కుంభహనుః మహానాదస్సమున్నతః ।
 ప్రహస్తసచివా హ్యేతే నిర్యయుః పరివార్య తమ్ ॥ 57.31 ॥
 వ్యూఢేనైవ సుఘోరేణ పూర్వద్వారాత్ప నిర్యయౌ ।
 గజయూథనికాశేన బలే మహతా వృతః ॥ 57.32 ॥
 సాగరప్రతిమోఘేన వృతస్తేన బలేన సః ।
 ప్రహస్తో నిర్యయౌ తూర్ణం కాలాంతకయమోపమః ॥ 57.33 ॥
 తస్య నిర్యాణఘోషేణ రాక్షసానాం చ నర్దతామ్ ।
 లంకాయాం సర్వభూతాని వినేదుర్వికృతైస్స్వరైః ॥ 57.34 ॥
 వ్యభ్రమాకాశమావిశ్య మాంసశోణితభోజనాః ।
 మండలాన్యపసవ్యాని ఖగాశ్చక్రూ రథం ప్రతి ॥ 57.35 ॥
 వమంత్యః పావకజ్వాలాః శివా ఘోరం వవాశిరే ।
 అంతరిక్షాత్ పపాతోల్కాః వాయుశ్చ పరుషో వవౌ ॥ 57.36 ॥
 అన్యోన్యమభిసంరబ్ధాః గ్రహాశ్చ న చకాశిరే ॥ 57.37 ॥
 మేఘాశ్చ ఖరనిర్ఘోషాః రథస్యోపరి రక్షసః ।
 వవృషూ రుధిరం చాస్య సిషిచుశ్చ పురస్పరాన్ ॥ 57.38 ॥
 కేతుమూర్ధని గృధ్రోఽస్య నిలీనో దక్షిణాముఖః ।
 తుదన్నుభయతః పార్శ్వం సమగ్రామహరత్ ప్రభామ్ ॥ 57.39 ॥
 సారథేర్బహుశశ్చాస్య సంగ్రామమవగాహతః ।
 ప్రతోదో న్యపతద్ధస్తాత్ సూతస్య హయసాదినః ॥ 57.40 ॥
 నిర్యాణశ్రీశ్చ యాఽస్యాసీత్ భాస్వరా వసుదుర్లభా ।
 సా ననాశ ముహూర్తేన సమే చ స్థలితా హయాః ॥ 57.41 ॥
 ప్రహస్తం త్వభినిర్యాంతం ప్రఖ్యాత బలపౌరుషమ్ ।
 యుధి నానాప్రహరణా కపిసేనాఽభ్యవర్తత ॥ 57.42 ॥
 అథ ఘోషస్సుతుములః హరీణాం సమజాయత ।
 వృక్షానారుజతాం చైవ గుర్వీరాగృహ్లాతాం శిలాః ॥ 57.43 ॥

నదతాం రాక్షసానాం చ వానరాణాం చ గర్జతామ్ ।

ఉభే ప్రముదితే సైన్యే రక్షోగణవనాకసామ్ ॥ 57.44 ॥

వేగితానాం సమర్థానామ్ అన్యోన్యవధకాంక్షిణామ్ ।

పరస్పరం చాహ్వాయతాం నినాదశ్రుభయతే మహాన్ ॥ 57.45 ॥

తతః ప్రహస్తః కపిరాజవాహినీమ్, అభిప్రతస్థే విజయాయ దుర్మతిః ।

వివృద్ధవేగాం చ వివేశ తాం చమూం, యథా ముమూర్షుశ్చలభో విభావసుమ్ ॥ 57.46 ॥

(2 సార్లు)

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరన్యపోత్తమ ।

భో దశాస్యాస్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే సప్తపంచాశస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే అష్టపంచాశస్సర్గః

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరన్యపోత్తమ ।

భో దశాస్యాస్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

తతః ప్రహస్తం నిర్యాంతం దృష్ట్వా భీమపరాక్రమమ్ ।

ఉవాచ సస్మితం రామః విభీషణమరిందమః ॥ 58.1 ॥ (2 సార్లు)

క ఏష సుమహాకాయః బలేన మహతా వృతః ।

ఆగచ్ఛతి మహావేగః కింరూపబలపౌరుషః ।

ఆచక్ష్య మే మహాబాహెలా వీర్యవంతం నిశాచరమ్ ॥ 58.2 ॥

రాఘవస్య వచశ్రుత్వా ప్రత్యువాచ విభీషణః ॥ 58.3 ॥

ఏష సేనాపతిస్తస్య ప్రహస్తో నామ రాక్షసః ।

లంకాయాం రాక్షసేంద్రస్య త్రిభాగబలసంవృతః ।

వీర్యవానస్త్రవిచూరః ప్రఖ్యాతశ్చ పరాక్రమే ॥ 58.4 ॥

తతః ప్రహస్తం నిర్యాంతం భీమం భీమపరాక్రమమ్ ।

గర్జంతం సుమహాకాయం రాక్షసైరభిసంవృతమ్ ॥ 58.5 ॥

దదర్శ మహతీ సేనా వానరాణాం బలీయసామ్ ।

అతిసంజాతరోషాణాం ప్రహస్తమభిగర్జతామ్ ॥ 58.6 ॥

ఖడ్గశక్త్యప్టిబాణాశ్చ శూలాని ముసలాని చ ।

గదాశ్చ పరిఘాః ప్రాసాః వివిధాశ్చ పరశ్వధాః ॥ 58.7 ॥

ధనూంషి చ విచిత్రాణి రాక్షసానాం జయైషిణామ్ ।

ప్రగృహీతాన్యశోభంత వానరానభిధావతామ్ ॥ 58.8 ॥

జగృహుః పాదపాంశ్చాపి పుష్పితాన్ వానరర్షభాః ।
 శిలాశ్చ విపులా దీర్ఘాః యోద్ధుకామాః ప్లవంగమాః ॥ 58.9 ॥

తేషామన్యోన్యమాసాద్య సంగ్రామస్సుమహానభూత్ ।
 బహూనామశ్మవృష్టిం చ శరవృష్టిం చ వర్షతామ్ ॥ 58.10 ॥

బహవో రాక్షసా యుద్ధే బహూన్ వానరయూథపాన్ ।
 వానరా రాక్షసాంశ్చాపి నిజఘ్నర్భహవో బహూన్ ॥ 58.11 ॥

శూలైః ప్రమథితాః కేచిత్ కేచిచ్ఛ పరమాయుధైః ।
 పరిఘ్నైరాహతాః కేచిత్ కేచిచ్ఛిన్నాః పరశ్వధైః ॥ 58.12 ॥

నిరుచ్ఛ్వాసాః కృతాః కేచిత్ పతితా ధరణీతలే ।
 విభిన్నహృదయాః కేచిత్ ఇషుసంధానసందితాః ॥ 58.13 ॥

కేచిద్ద్విధా కృతాః ఖడ్గైః స్ఫురంతః పతితా భువి ।
 వానరా రాక్షసైశ్శూలైః పార్శ్వతశ్చావదారితాః ॥ 58.14 ॥

వానరైశ్చాపి సంక్రుద్ధైః రాక్షసాఘాస్సమంతతః ।
 పాదపైర్గిరిశృంగైశ్చ సంపిష్టా వసుధాతలే ॥ 58.15 ॥

వజ్రస్పర్శతలైర్హస్తైః ముష్టిభిశ్చ హతా భృశమ్ ।
 వేముశ్శోణితమాస్యేభ్యః విశిర్లదశనేక్షణాః ॥ 58.16 ॥

ఆర్తస్వనం చ స్వనతాం సింహనాదం చ నర్దతామ్ ।
 బభూవ తుములశ్శబ్దః హరీణాం రక్షసాం యుధి ॥ 58.17 ॥

వానరా రాక్షసాః క్రుద్ధాః వీరమార్గమనువ్రతాః ।
 వివృత్తనయనాః క్రూరాః చక్రూః కర్మాణ్యభీతవత్ ॥ 58.18 ॥

నరాంతకః కుంభహనుః మహానాదస్సమున్నతః ।
 ఏతే ప్రహస్తసచివాః సర్వే జఘ్నర్వనౌకసః ॥ 58.19 ॥

తేషామాపతతాం శీఘ్రం నిఘ్నతాం చాపి వానరాన్ ।
 ద్వివిదో గిరిశృంగేణ జఘ్నావైకం నరాంతకమ్ ॥ 58.20 ॥

దుర్ముఖః పునరుత్థాయ కపిస్స విపులద్రుమమ్ ।
 రాక్షసం క్షిప్రహస్తస్తు సమున్నతమసోథయత్ ॥ 58.21 ॥

జాంబవాంస్తు సుసంక్రుద్ధః ప్రగృహ్య మహతీం శిలామ్ ।
 పాతయామాస తేజస్వీ మహానాదస్య వక్షసి ॥ 58.22 ॥

అథ కుంభహనుస్తత్ర తారేణాసాద్య వీర్యవాన్ ।
 వృక్షేణాభిహతో మూర్ధ్ని ప్రాణాన్ సంత్యాజయద్రణే ॥ 58.23 ॥

అమృష్యమాణస్తత్కర్మ ప్రహస్తో రథమాస్థితః ।
 చకార కదనం ఘోరం ధనుస్పాణిర్వనాకసామ్ ॥ 58.24 ॥
 ఆవర్త ఇవ సంజజ్ఞే ఉభయోస్సేనయోస్తదా ।
 క్షుభితస్యాప్రమేయస్య సాగరస్యేవ నిస్వనః ॥ 58.25 ॥
 మహతా హి శరాఘేణ ప్రహస్తో యుద్ధకోవిదః ।
 అర్థయామాస సంక్రుద్ధః వానరాన్ పరమాహవే ॥ 58.26 ॥
 వానరాణాం శరీరైశ్చ రాక్షసానాం చ మేదినీ ।
 బభూవ నిచితా ఘోరాః పతితైరివ పర్వతైః ॥ 58.27 ॥
 సా మహీ రుధిరౌఘేణ ప్రచ్ఛన్నా సంప్రకాశతే ।
 సంఛన్నా మాధవే మాసి పలాశైరివ పుష్పితైః ॥ 58.28 ॥
 హతవీరౌఘవస్రాం తు భగ్నాయుధమహాద్రుమామ్ ।
 శోణితౌఘమహతోయాం యమసాగరగామినీమ్ ॥ 58.29 ॥
 యకృత్ప్లిహమహాపంకాం వినికీర్ణాంత్రశైవలామ్ ।
 భిన్నకాయశిరోమీనామ్ అంగావయవశాద్వలామ్ ॥ 58.30 ॥
 గృధ్రహంసగణాకీర్ణాం కంకసారససేవితామ్ ।
 మేదః ఫేనసమాకీర్ణామ్ ఆర్తస్తనితనిస్వనామ్ ।
 తాం కాపురుషదుస్తారాం యుద్ధభూమిమయీం నదీమ్ ॥ 58.31 ॥
 నదీమివ ఘనాపాయే హంససారససేవితామ్ ।
 రాక్షసాః కపిముఖ్యాశ్చ తేరుస్తాం దుస్తరాం నదీమ్ ॥ 58.32 ॥
 యథా పద్మరజోధ్వస్తాం నళినీం గజయూథపాః ॥ 58.33 ॥
 తతస్సృజంతం బాణౌఘాన్ ప్రహస్తం స్యందనే స్థితమ్ ।
 దదర్శ తరసా నీలః వినిఘ్నంతం ప్లవంగమాన్ ॥ 58.34 ॥
 ఉద్ధాత ఇవ వాయుః ఖే మహదభ్రబలం బలాత్ ।
 సమీక్ష్యాభిద్రుతం యుద్ధే ప్రహస్తో వాహినీపతిః ।
 రథేనాదిత్యవర్ణేన నీలమేవాభిదుద్రువే ॥ 58.35 ॥
 స ధనుర్దన్వినాం శ్రేష్ఠః వికృష్య పరమాహవే ।
 నీలాయ వ్యస్యజద్బాణాన్ ప్రహస్తో వాహినీపతిః ॥ 58.36 ॥
 తే ప్రాప్య విశిఖా నీలం వినిర్భిద్య సమాహితాః ।
 మహీం జగ్ముర్మహావేగాః రుషితా ఇవ పన్నగాః ॥ 58.37 ॥
 నీలశ్చరైరభిహతః నిశితైర్జ్వలనోపమైః ।
 స తం పరమదుర్ధర్షమ్ ఆపతంతం మహాకపిః ॥ 58.38 ॥

ప్రహస్తం తాడయామాస వృక్షముత్పాట్య వీర్యవాన్ || 58.39 ||

స తేనాభిహతః క్రుద్ధః నదన్ రాక్షసపుంగవః ।
వవర్ష శరవర్షాణి ప్లవంగానాం చమూపతౌ || 58.40 ||

తస్య బాణగణాన్ ఘోరాన్ రాక్షసస్య మహాబలః ।
అపారయన్ వారయితుం ప్రత్యగృహ్లాన్నిమీలితః || 58.41 ||

యథైవ గోవృషో వర్షం శారదం శీఘ్రమాగతమ్ ।
ఏవమేవ ప్రహస్తస్య శరవర్షం దురాసదమ్ ।
నిమీలితాక్షస్సహసా నీలస్సేహ సుదారుణమ్ || 58.42 ||

రోషితశ్చరవర్షేణ సాలేన మహతా మహాన్ ।
ప్రజఘాన హయాన్నీలః ప్రహస్తస్య మనోజవాన్ || 58.43 ||

తతస్స చాపముద్భుహ్య ప్రహస్తస్య మహాబలః ।
బభంజ తరసా నీలః ననాద చ పునః పునః || 58.44 ||

విధనుస్తు కృతస్తేన ప్రహస్తో వాహినీపతిః ।
ప్రగృహ్య ముసలం ఘోరం స్యందనాదవపుష్టువే || 58.45 ||

తాపుభౌ వాహినీముఖ్యౌ జాతవైరౌ తరస్వినౌ ।
స్థితౌ క్షతజదిగ్ధాంగౌ ప్రభిన్నావివ కుంజరౌ || 58.46 ||

ఉల్లిఖంతౌ సుతీక్ష్ణాభిః దంష్ట్రాభిరితరేతరమ్ ।
సింహశార్దూలసదృశౌ సింహశార్దూలచేష్టితౌ || 58.47 ||

విక్రాంతవిజయౌ వీరౌ సమరేష్వనివర్తినౌ ।
కాంక్షమాణౌ యశః ప్రాప్తుం వృత్రవాసవయోస్సవౌ || 58.48 ||

ఆజఘాన తదా నీలం లలాటే ముసలేన సః ।
ప్రహస్తః పరమాయత్తః తస్య సుప్రావ శోణితమ్ || 58.49 ||

తతశ్శోణితదిగ్ధాంగః ప్రగృహ్య సుమహాతరుమ్ ।
ప్రహస్తస్యోరసి క్రుద్ధః విససర్జ మహాకపిః || 58.50 ||

తమచింత్యప్రహారం సః ప్రగృహ్య ముసలం మహత్ ।
అభిదుద్రావ బలినం బలాన్నీలం ప్లవంగమమ్ || 58.51 ||

తముగ్రవేగం సంరబ్ధమ్ ఆపతంతం మహాకపిః ।
తతస్సంప్రేక్ష్య జగ్రాహ మహావేగో మహాశిలామ్ || 58.52 ||

తస్య యుద్ధాభికామస్య మృధే ముసలయోధినః ।
ప్రహస్తస్య శిలాం నీలః మూర్ఘ్ని తూర్ణమపాతయత్ || 58.53 ||

సా తేన కపిముఖ్యేన విముక్తా మహతీ శిలా ।

బిభేద బహుధా ఘోరాః ప్రహస్తస్య శిరస్తదా ॥ 58.54 ॥

స గతాసుర్గతశ్రీకః గతసత్త్వో గతేంద్రియః ।

పపాత సహసా భూమౌ చిన్నమూల ఇవ ద్రుమః ॥ 58.55 ॥

ప్రభిన్నశిరసస్తస్య బహు సుస్రావ శోణితమ్ ।

శరీరాదపి సుస్రావ గిరేః ప్రప్రవణం యథా ॥ 58.56 ॥

హతే ప్రహస్తే నీలేన తదకంఠ్యం మహద్బలమ్ ।

రక్షసామప్రహృష్టానాం లంకామభిజగామ హా ॥ 58.57 ॥

న శేకుస్పమరే స్థాతుం నిహతే వాహినీపతౌ ।

సేతుబంధం సమాసాద్య వికీర్ణం సలిలం యథా ॥ 58.58 ॥

హతే తస్మింశ్చమూముఖ్యే రాక్షసాస్తే నిరుద్యమాః ।

రక్షఃపతిగృహం గత్వా ధ్యానమూకత్వమాస్థితాః ।

ప్రాప్తాశ్శోకార్ణవం తీవ్రం నిస్సంజ్ఞా ఇవ తేఽభవన్ ॥ 58.59 ॥

తతస్తు నీలో విజయీ మహాబలః, ప్రశస్యమాన స్సుకృతేన కర్మణా ।

సమేత్య రామేణ సలక్షణేన చ, ప్రహృష్టరూపస్తు బభూవ యూథపః ॥58.60॥ (2 సార్లు)

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరన్యపోత్తమ ।

భో దశాస్యాంతకాలస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే అష్టపంచాశస్సర్గః

అథ ఏకోనవష్టితమస్సర్గః

తస్మిన్ హతే రాక్షసపైన్యపాలే, ప్లవంగమానామృషభేణ యుద్ధే ।

భీమాయుధం సాగరతుల్యవేగం, విదుద్రువే రాక్షసరాజపైన్యమ్ ॥ 59.1॥

శ్రీరామస్తుతిః - ఆపదామపహర్తారం దాతారం సర్వసంపదాం ।

లోకాభిరామం శ్రీరామం భూయో భూయో నమామ్యహమ్ ॥

ఫలశ్రుతిః -

కుటుంబవృద్ధిం ధనధాన్యవృద్ధిం,

స్త్రీయశ్చ ముఖ్యాస్సుఖముత్తమం చ ।

శ్రుత్వా శుభం కావ్యమిదం మహార్థం,

ప్రాప్నోతి సర్వాం భువి చార్థసిద్ధిమ్ ॥

శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః

అథ శ్రీనాసిష్ఠ మహారామాయణే వాల్మీకీయే ఉత్పత్తిప్రకరణే ఏకోనసప్తతితమస్కర్ణః

శ్రీ వసిష్ఠ ఉవాచ -

అథ వర్షసహస్రేణ, తాం పితామహ ఆయయౌ ।
 దారుణం హి తపస్సిద్ధ్యై, విషాగ్నిరపి శీతలః ॥ 1 ॥

మనసైవ ప్రణమ్యైనం, సా తథైవ స్థితా సతీ ।
 కో వరః క్షుచ్ఛమాయాఽలమ్, ఇతి చింతాన్వితాఽభవత్ ॥ 2 ॥

ఆస్మతం ప్రార్థయిష్యేఽహం, వరమేకమిమం విభుం ।
 అనాయసీ చాయసీ చ, స్యామహం జీవసూచికా ॥ 3 ॥

అన్యోక్త్యా ద్వివిధా సూచిః, భూత్వా లక్ష్మ్యా విశామ్యహం ।
 ప్రాణీనాం సహసర్వేషాం, హృదయం సురభిర్యథా ॥ 4 ॥

యథాభిమతమేతేన, గ్రసేయం సకలం జగత్ ।
 క్రమేణ క్షుద్వినాశాయ, క్షుద్వినాశః పరం సుఖమ్ ॥ 5 ॥

ఇతి సంచింతయంతీం తామ్, ఉవాచ కమలాలయః ।
 అన్యాదృశ్యాస్తథా దృష్ట్వా, స్తనితాభ్రవోపమమ్ ॥ 6 ॥

బ్రహ్మోవాచ -

పుత్రీ కర్కటికే, రక్షః కులశైలాభ్రమాలికే ।
 ఉత్తిష్ఠ త్వం తు తుష్టోఽస్మి, గృహాణాభిమతం వరం ॥ 7 ॥

కర్కట్యువాచ -

భగవన్ భూతభవ్యేశ, స్యామహం జీవసూచికా ।
 అనాయసీ చాయసీ చ, విధేఽర్పయసి చేద్వరం ॥ 8 ॥

శ్రీ వసిష్ఠ ఉవాచ -

ఏవమస్త్వీతి తాముక్త్యా, పునరాహ పితామహాః ।
 సూచికా సోపసర్గా త్వం, భవిష్యసి విషూచికా ॥ 9 ॥

సూక్ష్మయా మాయయా, సర్వలోకహింసాం కరిష్యసి ।
 దుర్భోజనా దురారంభాః, మూర్ఖా దుఃస్థితయశ్చ యే ॥ 10 ॥

దుర్దేశవాసినో దుష్టాః, తేషాం హింసాం కరిష్యసి ।
 ప్రవిశ్యాఽహృదయం ప్రాణైః, పద్మస్త్రీహోది బాధనాత్ ॥ 11 ॥

వాతలేఖాత్మికా వ్యాధిః, భవిష్యసి విషూచికా ।
 సగుణం విగుణం చైవ, జనమాసాదయిష్యసి ॥ 12 ॥

గుణాన్వితచికిత్సార్థం, మంత్రోఽయం తు మయోచ్యతే ।

బ్రహ్మోవాచ -

హిమాద్రేరుత్తరే పార్శ్వే, కర్కటి నామ రాక్షసీ ॥ 13 ॥
 విషూచికాఽభిధానా సా, నామ్నాప్యన్యాయ బాధికా ।

తస్యాః మంత్రః ।

ఓం, హ్రీం, హ్రోం, రీం, రాం, విష్ణు శక్తయే నమః (3 సార్లు)

ఓం, నమో భగవతి, విష్ణుశక్తిమేనాం.

ఓం, హర హర, నయ నయ, పచ పచ, మథ మథ,

ఉత్పాదయ ఉత్పాదయ, దూరే కురు స్వాహా.

హిమవంతం గచ్ఛ, జీవ, సః, సః, సః, చంద్రమండల గతోఽసి స్వాహా । (3 సార్లు)

ఇతి మంత్రీ మహామంత్రం, న్యస్య వామకరోదరే ।

మార్జయేదాతురాకారం, తేన హస్తేన సంయుతః ॥ 14 ॥

హిమశైలాభిముఖ్యేన, విద్రుతాం తాం విచింతయేత్ ।

కర్కటీం కర్కశాక్రందాం, మంత్రముద్గరమర్దితాం ॥ 15 ॥

ఆతురం చింతయేచ్ఛంద్రే, రసాయన హృదిస్థితం ।

అజరామరణం యుక్తం, ముక్తం సర్వాధివిభ్రవైః ॥ 16 ॥

సాధకో హి శుచిర్భుత్వా, స్వాచాంతస్సుసమాహితః ।

క్రమేణానేన సకలాం, ప్రోచ్ఛినత్తి విషూచికామ్ ॥ 17 ॥

ఇతి గగనగతః, త్రిలోకనాథః, గగనగసిద్ధగృహీత, సిద్ధమంత్రః ।

గతః, ఉపగతశక్రవంద్యమానః, నిజపురమ్, అక్షయమ్, ఆయమ్, ఉజ్జ్వలశ్రీః ॥ 18 ॥

ఇత్యార్షే శ్రీవాసిష్ఠమహారామాయణే వాల్మీకీయే ఉత్పత్తిపక్రమణే

విఘాచికామంత్రకథనం నామ ఏకోనసప్తతితమస్కంధః

అథ క్షమాప్తార్థనా

– యదక్షరపదభ్రష్టం మాత్రాహీనం చ యద్భవేత్ ।
తత్సర్వం క్షమ్యతాం దేవ నారాయణ నమోఽస్తుతే ॥

అథ భగవత్సమర్పణమ్

– కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్వా
బుద్ధ్యాత్మనా వా ప్రకృతేః స్వభావాత్ ।
కరోమి యద్యత్సకలం పరస్మై
నారాయణాయేతి సమర్పయామి ॥

అథ మంగళమ్

– శ్రీయః కాంతాయ కళ్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్ ।
శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ॥

